

Moniste 12.5

Naali ja kettu

Tutustu oppikirjan s. 103 tekstiin sekä alla olevaan diagrammiin ja uutiseen.

Naali yritti pesintää 20 vuoden jälkeen – kamera tallensi telmintää Utsjoella

Naali on yhä harvinaisempi vieras Suomen pohjoisilla tunturialueilla. Edellinen varma poikuehavainto on 20 vuoden takaa.

YLE UUTISET 1.11.2016

■ Naali eli napakettu on vaarassa kadota pohjoismaista ja Suomessa sitä tapaa harvakseltaan Suomen pohjoisimpien kuntien eli Utsjoen, Inarin ja Enontekiön tunturialueilla. Edellinen varma pesintähavainto Suomessa on vuodelta 1996.

Maaailman luonnonsäätiö WWF:n rahoittaman ja Metsähallituksen ylläpitämän riistakameran kuvat kertovat pesinnän olleen tänä vuonna kuitenkin lähempänä kuin kahteenkymmeneen vuoteen. Riistakamera vietiin Utsjoella maastoon sen jälkeen, kun Metsähallituksen työntekijä näki naalin keväällä livahtavan pesäkoloon.

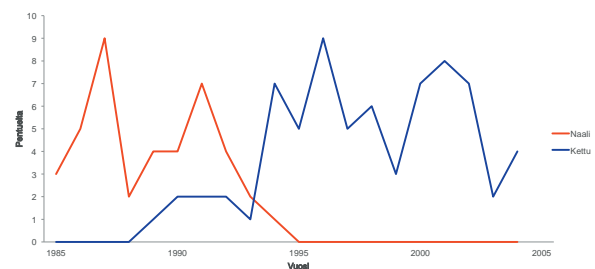
– Riistakameralle tallentui päivittäin jopa satoja kuvia kahdesta naalista, valkoisesta ja tummasta. Naalit leikkivät ja telmivät yhdessä ja kaikesta saattoi päätellä pesinnän olevan lähellä. Valitettavasti historiaa ei tehty, sillä toinen yksilö katosi, kertoo WWF:n ohjelmapäällikkö Petteri Tolvanen.

WWF:ssä uskotaan, että pesintä voi vihdoon onnistua lähivuosina. Ruotsin ja Norjan puolella naalikanta on lievässä kasvussa ja naaleja vaeltelee toisinaan ravinnon perässä myös Suomeen. Naalikantaan vaikuttaa saatavilla olevan ravinnon eli myyrien ja sopulien määrä. WWF on myös vienyt Pohjois-Lappiin ruokinta-automaatteja napaketuille.

Naalia uhkaa esimerkiksi ilmastonmuutoksen myötä pohjoista kohti levittäytynyt ja naalin pesimäalueita val-

lannut kettu. WWF on kouluttanut vapaaehtoisia tarkistamaan pesäkolonia. Tolvasen mukaan Suomesta on löydetty satoja pesäkolonia. Monet niistä ovat nyky-naalien esi-isien kaivamia ja useita vuosikymmeniä, joskus jopa satoja vuosia vanhoja.

Naalin arvioitujen yksilömäärien koko Suomen Lapissa ja Käsivarressa, sekä naalin ja ketun pentueet Käsivarressa vuosina 1984–2004.

Lähde: Angerbjörn ym. 2005.

Pohdi,

- a. miksi naalista on tullut Suomessa uhanalainen laji.

- b. Tee ennuste naalien määrän kehityksestä lähivuosina. Perustele ennusteesi.

Moniste 12.5

Naali ja kettu (ratkaisu)

Tutustu oppikirjan s. 103 tekstiin sekä alla olevaan diagrammiin ja uutiseen.

Naali yritti pesintää 20 vuoden jälkeen – kamera tallensi telmintää Utsjoella

Naali on yhä harvinaisempi vieras Suomen pohjoisilla tunturialueilla. Edellinen varma poikuehavainto on 20 vuoden takaa.

YLE UUTISET 1.11.2016

■ Naali eli napakettu on vaarassa kadota pohjoismaista ja Suomessa sitä tapaa harvakseltaan Suomen pohjoisimpien kuntien eli Utsjoen, Inarin ja Enontekiön tunturialueilla. Edellinen varma pesintähavainto Suomessa on vuodelta 1996.

Maaailman luonnonsäätiö WWF:n rahoittaman ja Metsähallituksen ylläpitämän riistakameran kuvat kertovat pesinnän olleen tänä vuonna kuitenkin lähempänä kuin kahteenkymmeneen vuoteen. Riistakamera vietiin Utsjoella maastoon sen jälkeen, kun Metsähallituksen työntekijä näki naalin keväällä livahtavan pesäkoloon.

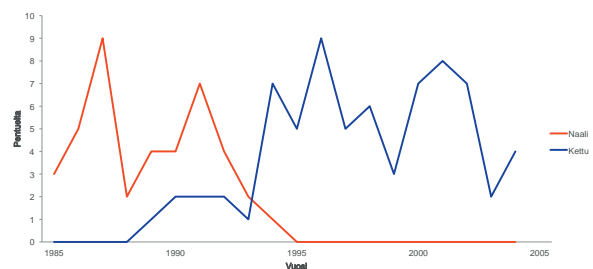
– Riistakameralle tallentui päivittäin jopa satoja kuvia kahdesta naalista, valkoisesta ja tummasta. Naalit leikkivät ja telmivät yhdessä ja kaikesta saattoi päätellä pesinnän olevan lähellä. Valitettavasti historiaa ei tehty, sillä toinen yksilö katosi, kertoo WWF:n ohjelmapäällikkö Petteri Tolvanen.

WWF:ssä uskotaan, että pesintä voi vihdoon onnistua lähivuosina. Ruotsin ja Norjan puolella naalikanta on lievässä kasvussa ja naaleja vaeltelee toisinaan ravinnon perässä myös Suomeen. Naalikantaan vaikuttaa saatavilla olevan ravinnon eli myyrien ja sopulien määrä. WWF on myös vienyt Pohjois-Lappiin ruokinta-automaatteja napaketuille.

Naalia uhkaa esimerkiksi ilmastonmuutoksen myötä pohjoista kohti levittäytynyt ja naalin pesimäalueita val-

lannut kettu. WWF on kouluttanut vapaaehtoisia tarkistamaan pesäkoloja. Tolvasen mukaan Suomesta on löydetty satoja pesäluolastoja. Monet niistä ovat nykynaalien esi-isien kaivamia ja useita vuosikymmeniä, joskus jopa satoja vuosia vanhoja.

Naalin arvioidut yksilömäärät koko Suomen Lapissa ja Käsivarressa, sekä naalin ja ketun pentueet Käsivarressa vuosina 1984–2004.

Lähde: Angerbjörn ym. 2005.

Pohdi,

- a. miksi naalista on tullut Suomessa uhanalainen laji.

Ilmastonmuutoksen seurauksena naalien elinalueet ja niiden käyttämä ravinto ovat vähentyneet. Diagrammista näkee, että kettujen määrä on jatkuvasti kasvanut. Ketun ja naalin elintavat ja ravinto ovat hyvin samankaltaiset, ja kettu isompana ja sopeutuvampana lajina menestyy naalia paremmin myös Lapissa.

- b. Tee ennuste naalien määrän kehityksestä lähivuosina. Perustele ennusteesi.

Naalien määrä tulee edelleen laskemaan, koska niille sopivat elinalueet vähenevät ilmastonmuutoksen vuoksi ja koska ketut syrjäyttävät naalit monilta alueilta.